

Innst. 68 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument 8:106 S (2011–2012)

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal om å oppheve konsesjonskravet for skogeiendommer

Til Stortinget

Sammendrag

Norsk skogindustri opererer i et internasjonalt tømmer- og produktmarked. Det betyr at den i stor grad er prissatt internasjonale trender og konjunkturer og de gjeldende rammevilkårene for eksportrettet og kraftkrevende industri i Norge. Det betyr samtidig at skogindustrien vil hente virke der det er billigst, uavhengig av opprinnelsesland.

Små skogeiendommer betyr lite for eierens samlede økonomi, og blir i sterk grad ekstensivt forvaltet. Dette fører ofte til at store tømmerreserver står urørt og over tid får svekket kvalitet og dermed lavere økonomisk verdi. Veksten er dessuten ikke optimal, og går på bekostning av karbonbinding og verdiskaping.

Lov 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. § 5 annet ledd første punktum setter følgende krav til boplikt:

«Ved erverv av bebygd eiendom hvor fulldyrka og overflatedyrka jord er mer enn 25 dekar, eller eiendommen består av mer enn 500 dekar produktiv skog, er konsesjonsfriheten etter første ledd nr. 1 og 2 betinget av at erververen bosetter seg på eiendommen innen ett år og selv bebor den i minst 5 år.»

Forslagsstillerne er opptatt av å sikre at grunneier skal ha faktisk og juridisk rådighet over egen eiendom. Forslagsstillerne vil i størst mulig grad legge til

rette for at grunneier på best mulig måte skal kunne styrke sitt næringsgrunnlag med basis i egne ressurser.

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring i lov 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. ved å oppheve konsesjonskravet for skogeiendommer, innen utgangen av 2012.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Lillian Hansen, Arne L. Haugen, Ingrid Heggø og lederen Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Per Roar Bredvold, Harald T. Nesvik og Kari Storstrand, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Svein Flåtten og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Sosialistisk Venstreparti, Alf Egil Holmelid, fra Senterpartiet, Irene Lange Nordahl, og fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, viser til Representantforslag 8:106 S (2011–2012) fra representantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal om å oppheve konsesjonskravet for skogeiendommer.

Komiteen viser til at en samlet komité under behandlingen av Meld. St. 9 (2011–2012) i Innst. 234 S (2011–2012) støttet regjeringens utsagn om at bærekraftig skogpolitikk både var god klimapolitikk, god næringspolitikk og god miljøpolitikk.

Det ble videre understreket at det er et samfunnsansvar å vedlikeholde skog som en fornybar ressurs og at det er et betydelig potensial for økt oppbygging

av skog bl.a. gjennom tettere planting og etablering av skog på nye arealer.

Komiteen var i den samme innstillingen også samstemte i at en hensiktsmessig infrastruktur var avgjørende for skogsektorens muligheter til å drive konkurransedyktig næringsvirksomhet, og aller viktigst: at man ville legge til rette for økt avvirkning fordi virkestilgangen er en kritisk faktor for skogindustri og treforedlingsindustrien i Norge.

Komiteen viser også til sine merknader til Landbruks- og matmeldingen i Innst. 234 S (2011–2012) hvor man var samlet i målet om å stimulere til mer samarbeid om drift for å kompensere for de utfordringer bruks- og eiendomsstrukturen i norske skogeiendommer medfører.

Komiteen viser til at norsk treforedling og norsk treindustri for tiden er i en vanskelig situasjon og viser til at det da er en avgjørende forutsetning med et lønnsomt og aktivt skogbruk for å beholde og videreutvikle en så omfattende og stor trebasert industri i Norge som mulig. I den forbindelse er både infrastruktur og tiltak som kan øke aktiviteten hos skogeiere, svært viktig.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til brev til næringskomiteen fra statsråden datert 11. juni 2012 (vedlagt), der det blir påpekt at statistikk fra Statistisk sentralbyrå over skogeiendommer etter fylke og størrelse ikke er relevant for å belyse omfanget av konsesjonspliktige skogeiendommer, da det er eiendommens totalareal som legges til grunn ved konsesjonsvurderingen.

Flertallet er enig i at det bør legges til rette for at grunneier skal ha faktisk og juridisk rådighet over egen eiendom og med mulighet til å styrke sitt næringsgrunnlag med basis i egne ressurser, og viser til at det følger av Landbruks- og matmeldingen (Meld. St. 9 (2011–2012) Landbruks- og matpolitikken) at regjeringen vil endre praksis i forbindelse med deling av landbrukseiendom, jf. jordlova § 12 (lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova)). Flertallet forutsetter at hvis det blir enklere å dele fra, kan det blant annet føre til at flere ønsker å selge skog i områder der det er vanskelig å få kjøpt slike arealer i dag.

Flertallet viser til at det i Landbruks- og matmeldingen er lagt opp til en gjennomgang av retningslinjene for priskontroll etter konsesjonsloven ved omsetning av skog. Dette innebærer at skogsdrift

og investeringer i oppbygging av ny skog som binder kapital i lang tid kan avspeiles i skogverdien. Departementet vurderer nærmere om dette fanges opp i priskontrollen på en adekvat måte.

Flertallet viser for øvrig til at det i meldingen er lagt til grunn at de juridiske virkemidlene i eiendomspolitikken er oppdatert i forhold til dagens behov, og at arealgrensene for konsesjon og reglene om bo- og driveplikt ligger fast.

Flertallet tilrår ut fra dette at forslaget ikke bifalles.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det på bakgrunn av de samlede synspunkter under behandlingen av landbruksmeldingen, så snart som mulig er nødvendig å gå videre med konkrete tiltak for å stimulere til økt aktivitet i norsk skogbruk.

Disse medlemmer viser til at skogeierne egne organisasjoner gir klart uttrykk for at dagens eiendomsstruktur i norske skoger er tilpasset en forhistorisk epoke og at rapporter og undersøkelser viser at om man ønsker økt avvirkning, økt lønnsomhet og økt virkestilgang til industrien, så er bruksstrukturen det viktigste å endre.

Det er viktig at norsk skogbruk består av varierte bruksstørrelser tilpasset jordbruksvirksomheten, men det primære i dagens situasjon er at det også trengs flere større eiendommer som kan gi effektiv, lønnsom drift og ikke minst bidra til å opprettholde kompetansen i skogbruket og kunnskapen om skogens miljø.

Disse medlemmer mener derfor det bør gjøres endringer i det lovverk som hindrer samfunnsnyttig rasjonalisering av skogbrukseiendommer og mener derfor at Representantforslag 8:106 S (2011–2012) har en god og næringsvennlig begrunnelse.

Disse medlemmer mener imidlertid det vil være nødvendig med noe mer tid enn foreslått for å legge til rette for en gjennomføring av avvikling av konsesjonskravet. Det fremmes derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for og fremme forslag om endring i lov 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. slik at konsesjonskravet ved erverv av skogeiendommer kan oppheves så snart som mulig.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge til rette for og fremme forslag om endring i lov 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. slik at konsesjonskravet ved erverv av skogeiendommer kan oppheves så snart som mulig.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råår Stortinget til å fatte følgende

vedtak:

Dokument 8:106 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal om å oppheve konsesjonskravet for skogeiendommer – bifalles ikke.

Oslo, i næringskomiteen, den 15. november 2012

Terje Aasland
leder

Svein Flåtten
ordfører

Vedlegg**Brev fra Landbruks- og matdepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 11. juni 2012****Dokument 8:106 S (2011-2012) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T Nesvik, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal om å oppheve konsesjonskravet for skogeiendommer**

Jeg viser til oversendelse fra Stortingets næringskomité datert 24. mai 2012 der komiteen ber om Landbruks- og matdepartementets vurdering av ovennevnte representantforslag.

Representantene har fremmet følgende forslag:

”Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring i lov 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. ved å oppheve konsesjonskravet for skogeiendommer, innen utgangen av 2012.”

De samme representantene har også fremmet et eget forslag om å oppheve boplikten for skogeiendommer - Dokument 8:107 S (2011-2012). Dette forslaget er nært knyttet til det ovennevnte forslaget, men blir besvart i eget brev.

I representantforslaget er det blant annet vist til NORSKOGs notat av 26. mai 2011 til Stortingets næringskomité, hvor det er argumentert for at eiendomsstrukturen er til hinder for økt avvirkning og at det er behov for flere større eiendommer som gir mer effektiv drift. Det er også vist til statistikk fra Statistisk sentralbyrå over skogeiendommer etter fylke og størrelse. Jeg vil påpeke at denne tabellen ikke er relevant for å belyse omfanget av konsesjonspliktige skogeiendommer, da det er eiendommens totalareal som legges til grunn ved konsesjonsvurderingen.

Jeg vil videre peke på at konsesjonsloven har som formål å regulere og kontrollere omsetningen av fast eiendom blant annet for å oppnå ”slike eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet”, jf. § 1. Etter § 2 kan fast eiendom, med de unntak som følger av loven, ikke erverves uten konsesjon. Det følger av konsesjonsloven § 4 at konsesjon ikke er nødvendig ved erverv av *bebygde* eiendom under 100 dekar, der fulldyrka eller overflatedyrka jord ikke er mer enn 25 dekar. Arealkravene gjelder uavhengig av om det dreier seg om erverv av rene skogeiendommer eller eiendommer som består av både skog- og jordbruksarealer. For erverv av *ubebygde* skog- og jordbrukseiendommer er det konsesjonsplikt uavhengig av eiendommens størrelse.

Konsesjonsloven ble sist endret i 2009. Formålet med endringen var blant annet å forenkle og tydeliggjøre reglene om bo- og driveplikt. Konsesjonslovens virkeområde ble i det vesentligste videreført uendret.

Jeg er enig med forslagsstillerne i at det bør legges til rette for at grunneier skal ha faktisk og juridisk rådighet over egen eiendom, og at grunneier skal ha mulighet for å styrke sitt næringsgrunnlag med basis i egne ressurser. Men jeg mener at oppheving av konsesjonsplikten på skogeiendommer ikke er måten å gjøre dette på.

Konsesjonsplikten er et viktig virkemiddel for å sikre at erververe av jord- og skogeiendommer er skikket til å drive eiendommen, at ervervet innebærer en driftsmessig god løsning, samt at hensynet til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet ivaretas. En opphevelse av konsesjonsplikten vil medføre at det offentlige ikke vil ha mulighet til å komme i inngrep ved erverv som vil kunne svekke viktige samfunnshensyn som konsesjonsloven skal ivareta. Dette vil kunne føre til irreversible negative virkninger for landbruket, og dette er en risiko som det ikke er ønskelig å åpne opp for. Risikoen er til stede enten det dreier seg om erverv av rene skogeiendommer eller eiendommer som består av både jord- og skogarealer.

Forslagsstillerne legger vekt på behovet for å utvikle en sunn eiendomsstruktur og å legge til rette for eierskap av større areal og en mer aktiv forvaltning. Jeg mener det er andre virkemidler enn å oppheve konsesjonsplikten for skogeiendommer som bør brukes for å bidra til en slik utvikling.

Det følger av landbruks- og matmeldingen at regjeringen vil endre praksis i forbindelse med deling av landbrukseiendom, jf. jordloven § 12. Dersom det blir enklere å dele fra, kan det blant annet føre til at flere ønsker å selge skog i områder der det er vanskelig å få kjøpt slike arealer i dag.

Videre er det i meldingen lagt opp til en gjennomgang av retningslinjene for priskontroll etter konsesjonsloven ved omsetning av skog. Skogsdrift binder kapital i lang tid, og i den grad det investeres i oppbygging av ny skog er det viktig at slike investeringer kan avspeiles i skogverdien. Priskontroll ved erverv av skog bør ta hensyn til dette, og til at skogsdrift utøves annerledes i dag enn for noen tiår siden. Departementet vil vurdere nærmere om retningslinjene for priskontroll fanger opp dette på en egnet måte.

Endringene vil kunne stimulere til økt utbud av skogeiendommer samtidig som selger vil kunne få en høyere pris ved salg.

I Meld. St. 9 (2011-2012) om landbruks- og matpolitikken er det for øvrig lagt til grunn at de juridis-

ke virkemidlene i eiendomspolitikken er oppdatert i forhold til dagens behov, og at arealgrensene for konsesjon og reglene om bo- og driveplikt ligger fast.

